

WEST-VLAAMSE MILIEUFEDERATIE

Nr. 2 – Jaargang 16 | Driemaandelijks tijdschrift | April – mei – juni 2021

Afgiftekantoor Kortrijk Mail | Erkenningsnummer P926193

---

3 FOCUS THEMA

Eautarcie: Een onderbouwd pleidooi voor de selectieve behandeling van grijs water

12 FOCUS REGIO

Nieuwe leden West-Vlaamse Milieufederatie voorgesteld

15 HET VERHAAL VAN DE DOENER

Colette en Inge van NorthSealTeam beschermen rustende zeehonden langs onze kust.

16 OVER DE SCHREVE

Ontharding in Gent en Mechelen

18 FOCUS BELEID

Minaraad | ProCoRo | Westtoer

---

7 FOCUS THEMA

35 jaar bermbesluit: Meer aandacht voor een natuurlijk bermbeheer?

INTRO

Marcel Heintjens

Twaalf jaar geleden trok de West-Vlaamse Milieufederatie naar Brugge en nam haar intrek op de tweede verdieping van een oud pand met een goede huurprijs. Op het gelijkvloers huisden lidverenigingen Natuurpunt CVN West-Vlaanderen en Natuurpunt Brugs Ommeland. Met wat plak- en schilderwerk werd er een behoorlijke werkplaats van gemaakt.

De laatste jaren kwamen echter steeds meer gebreken in het gebouw naar boven. Vandaar begon de zoektocht naar een nieuwe huisvesting. We wilden in de provinciehoofdstad Brugge blijven en ook gemakkelijk bereikbaar zijn met openbaar vervoer.

Maar het duurde even voor wij onze queeste konden finaliseren. Na een zoektocht langs mogelijkheden in een te herbestemmen klooster en dito politiebureau, kwam er uiteindelijk een oud project terug boven water. Na enkele gesprekken en een paar aanpassingen aan het gebouw, nam de West-Vlaamse Milieufederatie op 29 april haar intrek in een nieuwe stek bij Wegwijzer vzw, ideaal gelegen naast ons vorig secretariaat. Ook de bibliotheekzaal wordt tegen het najaar aangepast, zodat deze ook door de West-Vlaamse Milieufederatie multifunctioneel kan ingezet worden.

Wij hopen jullie dan ook gauw in ons nieuw secretariaat te mogen verwelkomen.

Marcel Heintjens

Penningmeester West-Vlaamse Milieufederatie

‘Na enkele gesprekken en een paar aanpassingen aan het gebouw, nam de West-Vlaamse Milieufederatie op 29 april haar intrek in een nieuwe stek bij Wegwijzer vzw.’

FOCUS THEMA

Eautarcie: Een onderbouwd pleidooi voor de selectieve behandeling van grijs water

114 liter water verbruiken we gemiddeld per persoon, per dag. Hoewel ons waterverbruik vermindert, blijft dit een enorm hoog cijfer. Zeker nu we steeds meer met waterschaarste te maken krijgen in de zomermaanden. Van dit drinkbaar water verdwijnt er 24 liter langs het doucheputje en 16 liter via de wasmachine en wordt 21 liter doorgespoeld in het toilet. En dan zijn het poetswater, de wastafel, de vaatwasser en het water voor de planten nog niet meegeteld. Slechts een fractie dient voor echt hoogwaardige toepassingen zoals drinkwater en klaarmaken van eten.

Het overgrote deel van al dat water valt onder de noemer ‘grijs water’. Water dat perfect nog eens gebruikt kan worden; om het toilet door te spoelen of om de wasmachine te laten draaien. Eautarcie geeft inzicht over hoe je als burger op een eenvoudige manier het grijswater terug kan geven aan de bodem, om zo de cyclus te herstellen. Het sluit mooi aan bij de meer commerciële initiatieven als de Hydra-loop, die een thuiszuivering aanbiedt, op maat van het gat onder de keldertrap, maar wordt in principe ook toegepast in de Nieuwe Dokken in Gent. Hier wordt een nieuwe wijk voorzien van een opgeschaald systeem, gebaseerd op de principes die Eautarcie aan de natuur heeft ontleend. Hergebruik van water zal steeds meer op de voorgrond komen, vooral als de waterprijzen gaan stijgen onder druk van de verhoogde zuiveringskost en het gebrek aan toevoer van vers water uit de waterlopen en de grondwatertafel.

Eautarcie voorgesteld

Hoe kunnen wij onze sanitaire gewoontes zodanig aanpassen dat ze geen verstoring van de biosfeer meer veroorzaken? Dat is de kernvraag waar professor Országh zich zijn hele loopbaan mee heeft beziggehouden. De professor is ons in oktober 2020 door Covid ontvallen, maar het resultaat van zijn werk vind je terug op zijn website Eautarcie. En dat resultaat mag er zijn: verrassend vernieuwend, hoopgevend, inspirerend, én wetenschappelijk onderbouwd. Deze website verandert je hele kijk op water en onze toiletgewoontes.

Water wordt er zeer uitgebreid benaderd: van het gebruik van regenwater tot de manier waarop we gebruikt water behandelen. In deze bijdrage zal het voornamelijk over dat laatste gaan: de behandeling van door huishoudens geproduceerd afvalwater.

Twee verschillende stromen: grijs en zwart water

Huishoudens produceren twee vormen van afvalwater: grijs en zwart water. Zwart water is het water afkomstig van onze (spoel)toiletten. Grijs water is alle (zeep)water dat we gebruiken voor persoonlijke en andere hygiëne, eventueel aangevuld met water gebruikt in de keuken. De traditionele kijk op behandeling is dat we alle afvalwater (grijs en zwart) samenbrengen en via het rioolsysteem afvoeren. De bedoeling daarvan is dat we dit water dan collectief gaan “zuiveren”.

Daarbij wordt ervan uitgegaan dat die zuivering het omringende (water)milieu ten goede komt. Het begrip ‘afvalwater’ drukt echter precies uit hoe wij klassiek tegen huishoudelijk grijs en zwart water aankijken: we beschouwen beide letterlijk als afval, en om die reden voegen we ze ook samen.

Composttoilet © Jos Debouvere

Bij Eautarcie gaan we echter uit van een andere redenering. Wat als we nu eens systematisch zwart en grijs water apart, dus selectief, zouden behandelen? Dan opent zich een wereld van nieuwe mogelijkheden: in plaats van beide fracties te degraderen tot afval, kan je ze door selectieve behandeling opwaarderen tot nieuwe en waardevolle grondstof, vergelijkbaar met wat gebeurt bij het sorteren van materiaalstromen.

Bovendien wordt op die manier vervuiling van natuurlijke watermilieus door huishoudelijk gebruikswater helemaal uitgesloten. Meer nog, door fracties als grondstof te hervaloriseren, zullen we de kwaliteit van ons leefmilieu aanzienlijk verbeteren.

Om te begrijpen waarom selectieve behandeling zich opdringt, bekijken we even drie analytisch vast te stellen feiten:

- Dé grote boosdoener bij watervervuiling is stikstof, dat zijn vervuilende werking krijgt wanneer het voorkomt in de vorm van nitraat.
- 98% van de stikstof, 90% van de fosfor, en 99% van de bacteriën in huishoudelijk afvalwater is afkomstig van het spoeltoilet, dus van zwart water.
- Onze ontlasting (zwart water) vertegenwoordigt slechts 1% van het volume aan huishoudelijk afvalwater. In dat kleine volume zit de meest significante vervuiling van ons leefmilieu geconcentreerd.

De conclusie uit het bovenstaande is dat grijs en zwart water qua samenstelling zeer verschillend zijn. Het is dan ook niet logisch dat beide samen worden behandeld.

Maar hoe pakken we het dan wel aan? Een mogelijk concept dat Eautarcie uitwerkte, wordt hierna kort beschreven.

Aerobe compostering van menselijke en dierlijke rest-biomassa

Voor wie over een tuin beschikt, zou een BST-toilet (Biogestuurd StrooiselToilet) met bijbehorende composteerruimte in de tuin de productie van zwart water volledig uitschakelen. In een BST-toilet worden zowel stoelmest (=menselijke mest) als urine verzameld en met cellulosehoudend strooisel bedekt: er wordt dus niks afgevoerd. In grote steden, waar veel mensen geen tuin hebben, of voor hen die zich liever niets van hun ontlasting aantrekken, bestaat de oplossing erin bestaande toiletten mits wat aanpassing te behouden, en het zwart water dat ze produceren te leiden naar op te richten, centraal aangelegde en beheerde composteercapaciteiten voor aerobe compostering. Menselijke mest (zwart water), net zoals mest uit veeteelt, is een perfecte grondstof voor het aanmaken van aerobe compost, mits je er voldoende cellulosehoudende, organische materialen aan toevoegt. De verkregen compost is een zogenaamde grondverbeteraar. In plaats van grond- en oppervlaktewater te vervuilen door nitraten, zoals vandaag gebeurt door zwart water als afval te behandelen, wordt de organische stikstof uit de mest door aerobe compostering vastgelegd in een stabiele grondstof (humus), die de bodemvruchtbaarheid en -gezondheid verbetert, en waar planten gebruik van kunnen maken om zich te voeden.

Een composttoilet kan worden geleegd op de composthoop als nog veel cellulosehoudend materiaal kan toegevoegd worden.

En er is nóg een voordeel verbonden aan deze grote composteerplaatsen, want het aerobe composteerproces produceert warmte (tot 70°C), die in steden bijvoorbeeld zou kunnen gebruikt worden in warmtenetten. Eén van de uitdagingen bij de aanleg van warmtenetten is dat je een permanente warmtebron nodig hebt. Welnu, naar het toilet gaan doen we elke dag opnieuw, waardoor er dus aan die noodzakelijke constante aanvoer van warmteproducerend materiaal geen gebrek is, ook niet tijdens de winter. De resulterende groene warmte is zowel energetisch als ecologisch een echte win-win.

Grijs water en de zuiverende kracht van de bodem

Aangezien grijs water, zoals hierboven gedefinieerd, nauwelijks organische stikstof, of residuen van medicatie, of organische fosfor bevat, volstaat een veel simpeler behandeling van dit water. Grijs water bestaat voornamelijk uit zeep, detergents en vetten, met hier en daar ook wel fosfaten uit sommige wasproducten. Stikstof komt er niet of nauwelijks in voor, evenmin als fecale bacteriën.

Er is dus geen gevaar voor vervuiling van de grondwaterlagen door nitraten, want die zijn er niet of nauwelijks in grijs water. Geen enkele van de andere stoffen die erin voorkomen is in staat om de grondwaterlagen te bereiken, want ze worden ofwel neergeslagen in de bodem in

onoplosbare vorm (sulfaten en fosfaten), ofwel worden ze, na hechting aan bodemdeeltjes, door de bodemfauna afgebroken tot voornamelijk water en kooldioxide.

Eenvoudige behandelingssystemen voor grijs water

Daardoor is het mogelijk om grijs water in de bodem te laten sijpelen, zelfs zonder enige vorm van behandeling of zuivering. De meest eenvoudige oplossing voor toepassing in woningen zou erin kunnen bestaan dat men zijn grijs water rechtstreeks naar de planten in de tuin leidt om deze van water te voorzien. De positieve impact van dergelijk gebruik van grijs water is niet te onderschatten, niet in het minst gezien de droogteproblematiek waar we mee geconfronteerd worden. Deze techniek is uiteraard wel voornamelijk in de zomerperiode bruikbaar, of in het groeiseizoen van de planten.

Wil je je als gezin liever zo weinig mogelijk aantrekken van het bestaan van grijs water, dan kan je er voor kiezen het in de bodem te laten insijpelen, tenminste als de bodemomstandigheden dat toelaten. Dat laatste is in onze contreien meestal geen probleem. Op die manier help je de grondwaterreserves aan te vullen. De eenvoudigste manier om dat te verwezenlijken is met een grijswaterput, annex bezinkingsput of een ander insijpelingsstelsel. De grijswaterput moet ervoor zorgen dat de bezinkingsput niet dichtslibt.

www.eautarcie.org

BEHANDELING GRIJS WATER

Water met zeepresten (het zogenaamde grijswater) kan na opvang in een septische put eventueel overlopen in je tuin.

Grijs water bevat immers een hoeveelheid vetten, en om die af te breken, wordt gebruik gemaakt van een voorbehandeling in de grijswaterput. De bij vele woningen reeds aanwezige septische putten kunnen uitstekend dienen als grijswaterput. Proeven hebben uitgewezen dat dit systeem zo goed als onderhoudsvrij is: de dikte van de sliblaag die zich vormt op de bodem van de grijswaterput stabiliseert zich na verloop van tijd en neemt dus niet meer toe. Eenmaal geïnstalleerd heb je er zodoende geen omzien meer naar.

De beschreven behandelwijzen, waarbij gebruik gemaakt wordt van de kracht van het bodemleven (en van planten), herleiden de leefmilieu-impact van grijs water tot nul. Dat is ook de reden waarom gebruik gemaakt wordt van de bodem als bestemming voor het grijs water, en bijvoorbeeld niet van oppervlaktewateren. In tegenstelling tot wat ermee gebeurt in de bodem, zal grijs water geloosd in oppervlaktewateren immers wél nog een aanzienlijke negatieve impact op het aanwezige waterleven hebben.

Wetgeving

Ondanks de zeer performante leefmilieuprestaties die kunnen worden voorgelegd bij de selectieve behandeling van grijs water zoals hierboven beschreven, is de toepassing ervan bij wet

verboden in zones aangesloten op collectieve zuiveringsinstallaties. De wetgever verplicht dus momenteel nog steeds de burger aan te sluiten op collectieve waterzuivering, zelfs als hij kan bewijzen dat zijn behandelingssysteem performanter is dan die collectieve zuivering. Dat is jammer, want de voorgestelde technieken zouden de mensheid, in het licht van de huidige dringende klimaatproblematiek en van het terugdringen van de voortschrijdende vervuiling van ons leefmilieu, ontzettend grote diensten kunnen bewijzen.

Als men het Europees principe dat zegt dat "men gebruik moet maken van de best beschikbare duurzame techniek die ook economisch haalbaar is", echt wil behartigen, dan zal het wellicht noodzakelijk zijn dat ook de wetgever in dit verhaal meestapt.

Tekst: Jos Debouvere
Inleiding: Bart Vanwildemeersch
Bron: www.eautarcie.org

FOCUS THEMA

35 jaar bermbesluit: Meer aandacht voor een natuurlijk bermbeheer?

Het grootste natuurgebied van Vlaanderen? Ongetwijfeld én met heel veel voor-sprong: de berm! Met 20.000 à 25.000 hectare langs onze wegen en waterlopen vormen deze openbare groene linten een natuurnetwerk. Ter vergelijking: Nationaal Park Hoge Kempen telt 12.000 hectare aan natuurpracht en Natuurpunt heeft zo'n 26.000 hectare aan natuurgebied in beheer. Ongeveer 60 % van onze inheemse plantensoorten kan je aantreffen in bermen. Hoewel slechts een beperkt aantal daar een optimaal groeimilieu vindt, zijn sommige soorten nog bijna uitsluitend in bermen terug te vinden. Door het steeds intensievere gebruik van het achterland blijft er minder ruimte over voor wilde natuur. Op heel wat plaatsen wordt die zelfs helemaal naar de bermen verdrongen. We hebben er dus alle belang bij dat deze gezond zijn. Elk voorjaar, wanneer er gestart wordt met het maaien (en soms ook sproeien) van bermen, ontvangen natuur- en milieuverenigingen hier vragen over. Daarom lijkt het ons nuttig hier het een en ander toe te lichten.

35 Jaar bermbesluit

In de jaren '70 won het thema 'berm' aan belang, eerst in Nederland en daarna ook in Vlaanderen. Op 1 januari 1985 trad het bermbesluit in werking: een wet met als doel het verkrijgen van bloemrijke bermen met een grote verscheidenheid aan wilde planten. Ook goed voor allerlei insecten, zoals bijen, vlinders en zweefvliegen, die nodig zijn om planten te bestuiven. Het besluit bevat 8 punten en is bindend voor overheden die verantwoordelijk zijn voor het bermbeheer. Voor bijna alle bermen dus.

Belangrijk is dat het gebruik van pesticiden op bermen sindsdien verboden is en dat grazige bermen niet vóór 15 juni gemaaid mogen worden. Dat is na de eerste bloei. Een eventuele tweede maaibeurt, vooral om de latere bloeiers een kans te geven om zaad te zetten, mag pas gebeuren na 15 september. Verder dient het maaisel binnen de tien dagen verwijderd te worden.

Maaisel dat composteert werkt immers als een meststof en zorgt zo voor brandnetels, grassen en andere ruigtekruiden. Verwijder je dat maaisel, dan verschraalt de bodem en komt er meer plaats voor wilde bloemen. Het maaibeheer moet ook uitgevoerd worden zonder de ondergrondse plantendelen en houtige gewassen te beschadigen. Uitzonderingen, ontheffingen genaamd, moeten aangevraagd worden bij het Agentschap voor Natuur en Bos en overtredingen kunnen bestraft worden.

Waardevolle Bermen

Niet elke berm is gelijk. Hoe breder de berm, hoe interessanter voor flora en fauna. Bij echte brede bermen, bijvoorbeeld langs autosnelwegen, is soms gefaseerd bermbeheer met variërende vegetatietypes mogelijk (grasland – ruigte – struweel – bos). Waar de berm is ingeploegd, kan de gemeente dat stuk terugvorderen, al leert de praktijk dat dit niet snel gebeurt. Het bodemtype is een zogenaamde 'abiotische factor' die bepaalt wat er kan groeien. Klei-, zandlemige of zandbodem, nat of droog, licht of zwaar, rijk of arm, kalkhoudend of niet... Dat heeft allemaal invloed op wat er groeit. Bij de aanleg van bermen wordt trouwens afgeraden (verrijkte) teelaarde aan te voeren en kiest men best voor grond van ter plekke uit een diepere, armere laag. De functie van de berm bepaalt ook het vegetatietype. Op een stuk dat vaak als uitwijk- of parkeerstrook gebruikt wordt, krijgen planten weinig kansen.

Ingeploegde berm te Wervik. © Stefaan Parreyn

Een berm die opengegooid werd, laat dan weer pioniers toe, zoals klaprozen. De berm is er uiteraard ook voor de stabiliteit van de weg en de afvoer van water, waardoor die soms licht afhelt van de weg naar een gracht. Het gebruik van het aanpalende land is een niet te onderschatten factor voor het bermtype dat verkregen wordt. In onze landbouwgebieden worden de bermen 'verrijkt' door het gebruik van meststoffen. Het gevolg is dat brandnetels en grassen er vrij spel hebben. Fluitenkruid en andere ruigtekruiden houden daar ook goed stand omdat zij hogere stikstofwaarden tolereren.

De bemesting verloopt trouwens op 3 manieren: rechtstreeks, via afvloeiend water en door stikstofdepositie via de lucht. Water! Het woord is gevallen. De waterkwaliteit bepaalt de plantengroei op de oevers van beken. Waar het water sterk vervuild is, omdat de gracht eigenlijk ook als open riool dient, of omdat er veelvuldig herbiciden gespoten worden, krijgen interessante planten het moeilijk. Als de oevers zo steil zijn dat ze erosie in de hand werken en de waterstanden sterk variëren, maken oever- en moerasplanten - zelfs riet - geen kans. Banaal rietgras neemt het dan soms over. De Vlaamse Milieumaatschappij houdt nauwgezet de kwaliteit van de waterlopen in Vlaanderen bij. Voor wie het interesseert, je kan deze zelf raadplegen op hun website.

Een bermbeheerplan, kortweg bermplan

Voor veel gemeenten is ondertussen een bermbeheerplan opgemaakt. Vaak onder impuls van de plaatselijke natuurverenigingen. Het is interessant om eens op te zoeken of dit ook voor jouw gemeente is gebeurd. Dergelijk bermbeheerplan bevat meestal een inventarisatie van een deel of alle gemeentewegen en de planten die er in de bermen werden geregistreerd. Ook heel wat fauna werd opgelijst. Bermplannen bieden de mogelijkheid om resultaten van het gevoerde beleid over verschillende jaren te volgen en te evalueren.

De veiligheid

Om het zicht in bochtige wegen en nabij kruispunten te garanderen kan het zijn dat ergens vroeger moet worden gemaaid dan het bermbesluit vooropstelt. Dat kan dus, maar deze uitzonderingsregel wordt soms ook ingeroepen wanneer men eigenlijk maait om economische of praktische redenen. Gaat het echt om veiligheid, dan kan men er voor kiezen om enkel een strook dicht bij de weg te maaien. Maaien kost geld, maar een correcte bermbeheer kan ook een goede investering zijn omdat er dan op termijn minder gemaaid moet worden. Door de bodem te verschromen wordt de begroeiing lager en zullen de hogere grassen, die veel voedingsstoffen gebruiken, wijken voor lagere, bloemrijkere planten.

Een ecologisch beheerde berm langs de Weidestraat in Gistel. In de zomer is dit een zee van margrietten, maar ook zeldzaamheden zoals de klavervreter vinden hier hun weg. © Leopold De Wulf

En andere problemen...

Zwerfvuil is een gigantisch probleem, niet alleen voor dieren die zich eraan verwonden, maar ook voor wie die bermen maait en het maaisel moet verwerken. Bijna alle problemen met afval in te composteren fracties, zou voortkomen uit bermmaaisel. Met blazers en magneetbanden proberen ze het afval maximaal te verwijderen. Geen afval is beter natuurlijk. De natuur- en milieubeweging pleit al jaren voor de invoer van statiegeld, wat een aanzienlijke reductie van de hoeveelheid zwerfvuil tot gevolg zou hebben.

In Nederland zijn ze alvast overtuigd en ook Brussel en Wallonië hebben ondertussen plannen. Invasieve exoten als de Japanse duizendknoop, Reuzenbalsemien en Reuzenbereklaauw overwoekeren alles zodat andere planten geen kans meer krijgen. Vroegtijdig ingrijpen kan nog helpen, maar eens ze goed geworteld zijn is het vaak een onhaalbare klus om ze nog weg te krijgen. Over de inplanting van verkeersborden en straatmeubilair wordt beter goed nagedacht. Hoe minder (hinder)palen voor de maaier, hoe beter...

Moedig je gemeente aan tot een voorbeeldig bermbeheer!

Heeft jouw gemeente al een bermplan? Je kunt hier naar informeren via de plaatselijke natuurvereniging, de gemeente of via de milieuraad. Wordt in jouw gemeente het bermbesluit gerespecteerd?

Loopt het toch fout bij het maaien? Wordt er te vroeg gemaaid, worden er zeldzame of beschermde soorten weggemaaid, verdwijnen er waardevolle biotopen, blijft het maaisel te lang liggen of worden er bermen doodgesproeid? Dan is het milieuloket normaal gezien de juiste plaats om dit te melden.

Wordt er geen gehoor gegeven aan jouw klacht, dan kan je zelf de natuurinspectie contacteren. Die heeft ons in ieder geval al laten weten dat de tijd van verwittigen en aanmanen, zeker wat betreft doodgesproeide bermen, voorbij is en dat men zal optreden.

Bronnen:

- www.bijensymposium.be | *met o.m. de lezing "Bijvriendelijk bermbeheer, nog een lange weg te gaan?" door Arnout Zwaenepoel.*
- www.natuurlijkimkeren.org/bermen-als-sleutel-voor-biodiversiteit-waterbeheersing-erosiebestrijding-en-landschapsbeeld | *door Anton Van Derbeken*
- www.milieurapport.be/milieuthemas/vermesting-verzuring/vermesting/stikstofdepositie
- www.natuurpunt.be/pagina/dossier-bermen
- www.vlaanderen.be/publicaties/leidraad-natuurtechniek-ecologisch-bermbeheer

Tekst: Maarten Verlinde. Voor De Knotwilg, tijdschrift van Natuurpunt Midden-West-Vlaanderen

Redigatie voor West-Vlaamse Milieufederatie: Katty De Wilde

Red de vallei van de Babilliebeek In Rumbeke

De beekvallei van 7 ha van de Babilliebeek in Rumbeke werd deels zonder vergunning opgevuld. Tevens bestaat het plan om deze volledige vallei te verkavelen! Het weer zal nochtans steeds heftiger worden met grotere neerslag, grotere droogteperioden en meer hittegolven want er komt nog steeds meer CO2 in de atmosfeer. Deze vallei is een zeer grote waterbuffer bij hevige neerslag, een watervoorraad in droge perioden en het water onderdrukt de grootste hitte. Het alternatief is verkavelen, overstromingen, meer droogte en versterking van het hitte-eiland! Is het dit wat we willen? Indien neen kan je de petitie van Natuurpunt Mandelstreek, Leefmilieu Roeselare, VELT, West-Vlaamse Milieufederatie en Natuurpunt Midden West-Vlaanderen ondertekenen en ook doorsturen naar vrienden of eigen vereniging. Alvast hartelijk dank!

<https://www.openpetition.eu/petition/online/red-de-vallei-van-de-babilliebeek-in-rumbeke>

Plannen voor kanaal Roeselare-Leie verontrusten natuurverenigingen: “Al het groen langs het water gaat verdwijnen.”

Bron: Nieuwsblad.be

Chipsproducent Pepsico investeert in waterbuffers:

“We willen ons verbruik compenseren”

Bron: HLN.be

WMF
6.299 Tweets Volgend

WMF heeft geretweet

Sarah Tilkin @SarahTilkin · 3 jun.

Recent vele berichten rond de stijgende bedrijvigheid op de Noordzee: 'Noordzee als nieuw wingewest', 'Belgische capaciteit windenergie moet x drie', 'Robots veroveren de Noordzee'. De blauwe economie neemt reuzensprongen vooruit, maar kan de Noordzee natuur dit tempo volgen?

[Meer lezen? https://twitter.com/WMF_Bart](https://twitter.com/WMF_Bart)

SPROKKELS

ABS en Natuurpunt werken samen voor meer wederzijds begrip in 'Boer zoekt natuur, natuur zoekt boer'

kwel (G) 10/20/2019

Het Algemeen Boerensyndicaat en Natuurpunt slaan de handen in elkaar voor een ongezeene samenwerking. Een eerste initiatief was het gezamenlijk standpunt rond een duurzaamheidspremie als alternatief voor de aflopende zoektoetspremie. Het nieuwe, voorgestelde project 'Boer zoekt natuur, natuur zoekt boer' wordt ook voluit gesteund door Vlaams Milieuminister Demir, die hiervoor Vlaamse centen vrij maakt.

“Door de industrialisering van de veeteelt in een landelijke omgeving die bedoeld was voor grondgebonden landbouw, dringt een herdenking van de gewestplannen zich op.”

Bart Vanwildemeersch, beleidsmedewerker bij West-Vlaamse Milieufederatie in Knack

West-Vlaamse Milieufederatie vzw
25 mei om 18:32 · ...

Damme hot e treng! Waterdoorlaatbare wegen ipv asfalt of beton. Goed voor het grondwater en de straatbomen! En uiteindelijk ook voor het oog!

vrt NWS

VRT.BE
Damme legt eerste waterdoorlaatbare weg in Vlaanderen aan: regen gaat niet verloren in riool, maar dringt in de bodem

Landbouwers helpen zeldzame grashommel

Acht landbouwers legden langs de Frontzate bijna zes hectare bloemenstroken aan speciaal voor grashommels, onze grootste wilde bijen. Naast honing- en solitaire bijen zijn hommels belangrijke bestuivers van wilde bloemen. “Door het veranderde landschap met minder bloemrijke graslanden hebben bijen en hommels het alsmat moeilijker. Sommige soorten, zoals de grashommel, zijn daardoor erg zeldzaam geworden”, klinkt het bij de Vlaamse Landmaatschappij.

Bron: VILT.be

WMF
6.299 Tweets Volgend

WMF heeft geretweet

Brabants Burgerplatform @_Burgerplatform · 15 mei

Greenpeace, GAIA en omwonenden in beroep tegen nieuwe megastal in het West-Vlaamse Mene. 294.500 slachtkippen en 1700 varkens, onvoorstelbaar.

Greenpeace, GAIA en omwonenden in beroep tegen nieuwe megastal in het West-Vlaamse Mene. Een veefabriek in het West-Vlaamse Mene mag uitbreiden tot 294.500 slachtkippen om zo één van de grootste kwekerijen van Vlaanderen te worden. [greenpeace.org](https://www.greenpeace.org)

Volg ons ook op facebook:
www.facebook.com/wmfkoepel

Nieuwe leden West-Vlaamse Milieufederatie voorgesteld

De West-Vlaamse Milieufederatie verwelkomde onlangs twee nieuwe leden. Daarmee heeft de koepel nu 84 lokale, regionale en thematische natuur- en milieuverenigingen met werking in West-Vlaanderen onder haar vleugels. Ze stellen zichzelf hier even aan jullie voor:

Grootouders voor het Klimaat (GvK) regio Brugge, een organisatie met een missie!

Grootouders voor het Klimaat (regio Brugge) is een onafhankelijke burgerbeweging die zich inzet voor een sociaal rechtvaardige, duurzame samenleving die de draagkracht van onze planeet respecteert en een leefbare toekomst voor onze (klein-) kinderen garandeert. De massale verbranding van fossiele brandstoffen is de hoofdoorzaak van de luchtvervuiling in onze steden en veroorzaakt een levensbedreigende opwarming van onze planeet. Terwijl de klimaatverandering een toename van extreme weersomstandigheden en een verlies aan biodiversiteit veroorzaakt. Het terugdringen van de lokale uitstoot is dan ook absoluut noodzakelijk om deze opwarming tegen te gaan en vergroening en verkoeling zijn onontbeerlijk om de leefomgeving klimaatbestendig te maken.

Alle gemeenten in het arrondissement Brugge hebben vorig jaar de burgemeestersconvenant ondertekend met als ambitie om de CO₂-uitstoot tegen 2030 met 40% terug te dringen en tegen 2050 helemaal klimaatneutraal te worden. GvK willen niet dat het bij woorden blijft, maar dat de verschillende klimaatplannen concrete maatregelen omvatten en een exact tijdsplan aangeven zodat geïnteresseerde burgers de opvolging van deze mooie doelstellingen in de praktijk kunnen opvolgen. Bovendien, wil zo'n klimaatplan slagen, dan moeten niet alleen de stad en de omliggende gemeenten in beweging komen, maar moeten ook zoveel mogelijk instanties in de regio hun bijdrage leveren. Daar wil de werkgroep beleid van GvK voor de Brugse regio zich hard voor inzetten.

Klappen op de trappen, acht zomeravonden coronaproof debatteren over het klimaat. © Grootouders van het Klimaat

Daarnaast willen we ook de aandacht van de publieke opinie gaande houden, want nog te weinig mensen beseffen de enorme uitdaging die ons wacht. Daarom organiseerden we afgelopen zomer "klappen op de trappen" in de schaduw van het Concertgebouw waarbij telkens interessante sprekers over de verschillende klimaatthema's hun inzichten kwamen delen. Met een reeks inspirerende webinars over het klimaatbeleid in Gent, Leuven en de Antwerpse haven hebben we de stad en omringende gemeenten ook de nodige munitie aangereikt om hun klimaatplannen te stofferen. En we publiceren regelmatig een nieuwsbrief met interessante initiatieven, relevante teksten en inspirerende voorbeelden. Naast informeren en sensibiliseren willen we ook actie voeren om de "klimaatzaak" kracht bij te zetten. Door deel te nemen aan de klimaatmarsen van jongeren, door mee te ijveren voor het juridisch afdwingbaar maken van de klimaatambities...

Om ook individuele burgers te overtuigen hun steentje bij te dragen, hebben we in het kader van de Brugse projectoproep "Zorgen voor Morgen" een actie voor de lagere scholen voorbereid onder de werktitel "Toekomstcontract". Leerlingen van het vijfde studiejaar zullen daarbij begeleid worden om met hun (groot-) ouders een contract af te sluiten waarbij deze zich voor een aantal concrete zaken voor het klimaat engageren. Er wordt in september van start gegaan met 3 pilotscholen, om dan in het voorjaar 2022 voluit alle Brugse scholen te bereiken. Naast de scholen is het ook de bedoeling om in de buurten actief te worden, want ook daar vind je heel wat mensen die iets concreets willen doen. Dit alles vormt de ambitie van onze werkgroep lokale acties. GvK wil ook coalities aangaan met andere organisaties om het draagvlak omtrent klimaat in de regio te vergroten, mee het beleid te helpen schragen, maar ook om het nodige weerwerk te bieden waar nodig.

We denken dat de West-Vlaamse Milieufederatie daarin een gegeerde partner kan zijn. De West-Vlaamse Milieufederatie biedt ons ook mogelijkheden om inzage te krijgen in bepaalde dossiers en deel te nemen aan meer formeel overleg met overheden.

GROOTOUDERS VOOR HET KLIMAAT REGIO BRUGGE

Tekst: Rik Samyn

Wens je onze Nieuwsbrief te ontvangen?
Schrijf je in op: <https://nieuwsbrief.grootouders-voorhetklimaat-regiobrugge.be/>

Trage Wegen Ijzergemeenten (TWIJG)

2019: een oproep naar geïnteresseerden die in de IJzerstreek mee wilden nadenken omtrent trage wegen, bracht een groep geloofsgenoten bij elkaar. Allemaal hadden ze een eigen soort relatie met de kleine wegen in de buurt: van afstandswandelaar en GR-markeerder, over lid van een wandelclub of een natuurgids, tot hondjesuitlater of een B&B-uitbater. Om ieders gedachtengoed wat 'platform' te geven is uiteindelijk Trage Wegen IJzer Gemeenten ontstaan, kortweg TWIJG. Als verenigde burgers willen we onze ideeën vorm en klankbord geven op zowel maatschappelijk als op beleidsniveau. Hierbij stellen we als belangrijke pijler de kwaliteit van trage wegen voorop waarbij natuur- en landschapsbeleving alsook het behoud van en ijveren voor eerder onverharde verbindingen hoog in het vaandel worden gedragen.

TWIJG vormt momenteel één van de ongeveer 30 regionale of lokale werkingen van vzw Trage Wegen die op Vlaams niveau de belangen van de trage wegen behartigt. Op zijn minst is het belangrijk dat onze huidige trage wegen goed beheerd worden, maar dat ook de potenties volop benut worden opdat een kwalitatief netwerk zich verder kan ontwikkelen. Daarvoor zien we dialoog en participatie als een belangrijke hefboom om enerzijds op beleidsniveau te kunnen meepraten, maar ook het draagvlak hiervoor te verbreden. Omdat trage wegen geen grenzen kennen, neemt TWIJG de gemeenten aan de IJzer als haar werkingsgebied en participeert waar mogelijk mee in de structurele overlegorganen zoals de Gecoro, het Regionaal Landschap Westhoek en recent dus ook de West-Vlaamse Milieufederatie.

Niet alleen de relevantie met natuur en milieu maar ook de ruimtelijke dimensie van trage we-

gen op provinciaal vlak liggen aan de basis van deze beweegreden. In haar korte levenswandel heeft TWIJG toch al wat gedane of lopende acties weten op te nemen zoals de jaarlijkse regionale zwerfvuilopruiming, medewerking aan de ontwikkeling van Westhoektrails (i.s.m. Regionaal Landschap Westhoek), het inventariseren van Diksmuidse trage wegen i.f.v. een algemeen naambordenplan en het mee organiseren van Blankaart XL op de Dag van de Trage Weg.

Vorige winter zijn we met het platform AardeAanDeDijk! (i.s.m. Grote Routepaden West-Vlaanderen en Natuurpunt De Bron) ons ook kritisch gaan opstellen tegenover de heraanleg van het jaagpad op de IJzeroever tussen Roesbrugge en Stavele. Daar worden plannen gesmeed om een 8 km lang natuurpad om te vormen tot een twee meter breed fiets- en voetpad. Wat zoveel betekent als 1 ha extra beton! Dit terwijl er voor fietsers reeds een volwaardig alternatief is aangelegd op de rand van de vallei. Een ander reeds aangesneden dossier is het pleiten voor een ondergrondse doorsteek op de Lijn 73 ter hoogte van de Waestraat te Esen waar de spoorwegovergang zou verdwijnen en dus ook de navelstreng tussen dorp en haar Bethoosterse Broeken.

TWIJG wil alvast blijven groeien en kijkt daarom uit naar nog meer geïnteresseerden. Wie zich aangesproken voelt, kan zich aanmelden bij onze (gesloten) Facebookgroep. Of zich laten opnemen in onze mailinglijst door zelf een mailtje te sturen naar twijg1@gmail.com. Met dank aan de Algemene Vergadering van de West-Vlaamse Milieufederatie om een tak te mogen zijn van jullie werking!

Tekst: Wim Packet

TWIJG-medewerkers op stap over het 'bedreigde' jaagpad langs de boven-IJzer tijdens de voorbereiding van de belbusstapper en Westhoek-trail Roesbrugge-Pollinkhove.

HET VERHAAL VAN DE DOENER Colette en Inge van NorthSealTeam beschermen rustende zeehonden langs onze kust.

Wat drijft jullie en hoe begon het?

Beiden wilden we rustende zeehonden beschermen tegen te opdringerige selfie-fotografen en loslopende honden. Een gemeenschappelijke vriendin bracht ons samen en zo werd het NorthSealTeam geboren. Aanvankelijk beschermden wij de zeehonden in Oostende. Dit is naast de IJzermonding in Nieuwpoort een vaste rustplaats voor zeehonden aan onze kust. Intussen bestaat het team uit een hondertal vrijwilligers en zijn we, met steun van de Provincie, actief langsheen de ganse Belgische kust. We hebben ook een noodnummer (0491 74 32 78) en een Facebookgroep. Als er een oproep binnenkomt, rukken de vrijwilligers uit. Daarnaast sensibiliseren we ook strandbezoekers om de natuur te respecteren.

Welke rol speelt de West-Vlaamse Milieufederatie hierbij?

NorthSealTeam is een onderafdeling van de vzw Proper Strandlopers. Zo zijn wij ook deel van de koepel West-Vlaamse Milieufederatie. Via de West-Vlaamse Milieufederatie werd de vraag naar provinciale materiële steun overgemaakt aan de Provincie. De Provincie gaf niet enkel materiaal maar maakte ook de samenwerking tussen NorthSealTeam en alle kustgemeenten mogelijk.

Waar gaat het volgens jou de goede kant op in West-Vlaanderen?

Het NorthSealTeam beschermt niet alleen zeehonden maar geeft mensen ook informatie over de nood aan propere stranden om de gezondheid van strand- en zeeleven te garanderen.

Waar moet in onze provincie dringend de hand aan de ploeg?

Het aantal zeehonden aan onze kust neemt enorm toe. Daardoor is er meer opvang nodig. SeaLife Blankenberge vangt nu zeer adequaat en met grote liefde zeehonden in nood op. Hun huidige faciliteiten zijn echter beperkt.

© Jean-Marie Delbecque

Sponsoring aan SeaLife per opgevangen zeehond, zodat deze hun 'opvangcentrum' kunnen uitbreiden of een eigen opvangcentrum zou een grote hulp zijn.

Welke 'groene' droom hoop je ooit verwezenlijkt te zien?

Inge: Dat het Klein Strand terug natuurgebied en rustplaats voor zeehonden en vogels wordt. En dat het doordringt bij de mens, die de grootste vijand is van de natuur, dat het vijf na twaalf is.
Colette: Mijn droom is dat niemand nog afval in de natuur achterlaat zodat geen enkel dier sterft of gewond raakt door vuilnis.

Op welk (groen) plekje in de provincie kom je het liefst?

Colette: Op het strand dichtbij zee kom ik het best in contact met de natuur en vind ik innerlijk rust. Bij een zeehondje op het strand voel ik me heel verbonden met het dier en de omgeving.
Inge: Op rustige plaatsen in het groen of aan zee, waar je nog de geur en de geluiden van de natuur ervaart. Daarom was voor mij de eerste lockdown een fantastische ervaring: stilte, heropleven van de natuur, zelfs de lucht leek blauwer dan ooit.

OVER DE SCHREVE

Ontharding in Gent en Mechelen

Urban Mining © Stad Leuven

Met de provinciale zoektocht naar nieuwe zoekzones voor bedrijventerreinen en de versnelde verkaveling, maar ook de aanleg van nieuwe weginfrastructuur over de hele provincie, komt verharding sterk op de voorgrond. De hoosbuien afgelopen maand én de droogte van de afgelopen jaren tonen aan dat de trend naar meer verharding nefast zal zijn voor natuur en landbouw en zenuwslopend voor mensen die in overstroombare gebieden wonen. Bijna alle steden en gemeenten in West-Vlaanderen werken ook aan een klimaatadaptatieplan voor hun grondgebied. En ook daar komt de verharding als probleem naar voren.

Heel wat steden en gemeenten willen dan ook het regenwater, dat nu veelal wordt afgevoerd via rioleringsstelsels, kanalen en rivieren, terug de grond in. En ontharding is dan ook een oplossing.

Gent, Brussel, Antwerpen en nu ook Mechelen pionieren met een onthardingsteam. In Gent is er een onthardingsaannemer. Deze ambtenaar maakt bij de aanleg van weginfrastructuur een verhardingsbalans op en zoekt naar mogelijkheden om de oppervlakte aan nieuwe wegbedekking te compenseren aan onthardingsmaatregelen elders, binnen een verhardingsbalans. Gent wil ook bij private werken de kansen op ontharding bekijken en uiteindelijk voor 15% minder verharding per jaar gaan, over alle projecten heen. Dat is natuurlijk geen netto 15% ontharding.

Mechelen heeft een heus onthardingsteam, maar dit voorlopig nog in een tijdelijke setting. Een ploeg van drie voltijdse medewerkers zal zich gedurende 6 maand focussen op een brede waaier aan ontharding: het maken van grotere geveltuinen, het creëren van extra boomvakken of het ontnemen van delen van een voetpad of rijbaan voor meer groen. Met deze ontharding wil Mechelen eveneens het openbaar domein te vergroenen, extra bomen te planten en te werken aan meer biodiversiteit tot in het hart van de stad. Het initiatief startte op 3 mei als proefproject van zes maanden.

In Brussel krijgt de onthardingsspecialist een plaatsje in de mobiliteitscel. De ambtenaar moet in alle projecten voor de heraanleg van de openbare ruimte er op toezien dat minstens 15% van de versteende omgeving weer doorlaatbaar wordt. Hij krijgt een multidisciplinair team achter zich van landschapsarchitecten, ecologen en waterdeskundigen. Zij/ hij kan meteen de slag kan gaan met quick wins: van plantvakken voor bomen vergroten, over overgedimensioneerde kruispunten ontharden en beplanten, bomen aanplanten in restruimtes tot

parklets of pocket parks aanleggen. Een heel gamma aan maatregelen dat uiteindelijk niet alleen tot meer infiltratie en minder wateroverlast/ droogte moet leiden, maar uiteindelijk een antwoord moet bieden op het hitte-eilandeffect tijdens de hete zomers, of stapstenen creëren voor biodiversiteit midden in de stad, tot aan de rand.

De 15% minder verharding in stedelijk gebied, wordt door de Vlaamse Overheid doorgetrokken naar 20% ontharding in landelijk gebied, tegen 2040. Dat staat in schril contrast met de huidige gang van zaken, waarbij heel wat bestaande gebouwen gewoon van functie veranderen (dankzij de zonevreemde functiewijzigingen door de vorige Vlaamse regering mogelijk gemaakt) en nieuwe, steeds grotere complexen bijkomen.

De Nederlandse aanpak met staldering – waar 110% van een oude stal moet worden afgebroken – bij de aanvraag van een nieuwe stal, zou al een mooi begin zijn om het opbod aan verharding te stoppen op ons platteland.

Tekst: Bart Vanwildemeersch.

Minaraad

Met het stikstofarrest, het grondwaterarrest, maar ook het bindende karakter van de burgemeestersconvenanten, de habitatrictlijn, de Kaderrichtlijn Water, Klimaatakkoord, enzo-voort, heeft de Provincie er heel wat kopzorgen bij. Dat niet alleen in het vergunnen van activiteiten -die elk moeten rekening houden met deze juridisch bindende kaders, maar in het opstellen van ruimtelijke uitvoeringsplannen en het (ruimtelijk) beleid in het algemeen.

De Minaraad wil -als adviesraad waar samenwerking en aftoetsen van visies centraal staan- de deputatie vragen om een brede kijk te hanteren op de problematieken. Net zoals in een ecosysteem alles aan elkaar hangt, is dit ook voor het beleid zo.

De West-Vlaamse Milieufederatie reikt hiervoor de hand naar de andere sectorale vertegenwoordigers. We moeten immers samen naar een oplossing. Wat voor ons (bijvoorbeeld stikstofuitstoot) een dringende vraag naar bescherming van de natuur is, blijkt voor een andere sector een mogelijks sociaaleconomische ramp. Eens we elkaars visie erkennen, kunnen we samen werken aan een breder beleid, met de deputatie. Maar het kader moet de bescherming en het herstel van de omgeving zijn.

Unizo en Voka hebben zich op vandaag uitgeschreven uit het proces. Dit, omwille van de stelling dat het niveau van beleid Vlaams is. Daar zijn we het niet mee eens, aangezien de Provincie heel wat gedelegeerde bevoegdheden heeft, zoals deze die we eerder aanhaalden.

We hopen aan de hand van een finale nota aan de deputatie een versterkte samenwerking over de sectoren heen te kunnen bekomen, met het middenveld als partner in het beleid.

Tekst: Bart Vanwildemeersch

ProCoRo

Wat in de Minaraad gebeurt, kent zijn uitwerking in de ProCoRo, bij het dossier Omleidingsweg Anzegem. Dat de opinie over de aanleg van nieuwe wegen veranderde sinds de start van dit initiatief meer dan 10 jaar geleden, is duidelijk. Op tafel lag het laatste alternatief -volgens de Provincie- voor het -terecht- ontlasten van de kern van Anzegem.

Het zware verkeer dat van de autostrade richting Waregem, Oudenaarde of Ruien moet (zal moeten) via een omleidingsweg door het gave landschap van Anzegem, richting Kaster. Nochtans zou het Seine-Schelde-project heel wat verkeer van de weg moeten halen, of kanaliseren de tolwegen het verkeer richting Anzegem. De actiegroep 'Omring Anzegem niet' gaf in een bezwaar een alternatief aan, vraag is of dit voldoende werd onderzocht.

Daarenboven zorgt de verspreide ontwikkeling van slecht ontsloten bedrijventerreinen voor toenemend verkeer in onze regio. En er komen er nog, zoals Blauwpoort in Waregem of de ontwikkelingen in Ruien, die de druk op Anzegem doen vergroten. Enkel met Oost-Vlaanderen zat men rond de tafel, maar deze 'Eurometropool' heeft meerdere partners in het mobiliteitsverhaal.

Grote kans dat de weg er niet komt. De uitstoot van stikstof (NOx) op de reeds geteisterde alluviale bossen en ingekorven vleermuis, beide prioritair, nopen oa. tot een sterke heroverweging van het PRUP. Daarnaast zijn niet alle alternatieven onderzocht (oa. modal shift transport over het spoor en water en een aangepaste route door het dorp). Liever hadden we het echter over de reden van dit PRUP: welke economie willen we en hoe raken we daar samen?

Tekst: Bart Vanwildemeersch

Westtoer

Het Recreatieve Fietsnetwerk Kust wordt vernieuwd. Een goede zaak, want we hebben heel wat moois om te bezoeken. Maar de kwetsbaarheid van al dat moois, is een zorg van onze lidorganisaties. De West-Vlaamse Milieufederatie nam het initiatief om met Westtoer de eerste (voorlopige) tracés van naderbij te onderzoeken. Opvallend was de gedeelde zorg voor de kwetsbaarheid, tussen natuur en Westtoer.

Nieuwe racés door de laatste aaneengesloten natuurlijke landschappen, maar ook het materiaalgebruik of de verhoogde druk: ze kwamen aan bod. Deze bijeenkomst was een voorbeeld voor een partnerschap tussen beleid (toerisme) en middenveld (Natuurpunt/West-Vlaamse Milieufederatie). We hebben uitgebreid onze zorgen, maar ook alternatieve voorstellen, of milderende maatregelen, aan kunnen brengen en geloven best dat Westtoer hier wil en zal rekening mee houden. De West-Vlaamse Milieufederatie zal nog sterker de rol opnemen als contact tussen Westtoer en de lidverenigingen én deze dossiers goed opvolgen.

Zo besparen we niet alleen tijd en geld, doordat de tracés bij voorbaat gunstig zijn, maar heeft Westtoer er stilaan meer supporters bij voor de spreiding van de druk aan de kust, naar het hinterland. De zorg voor natuur en het combineren waar mogelijk met recreatie, is een gedeelde zorg.

Tekst: Bart Vanwildemeersch

WEST-VLAAMSE MILIEUFEDERATIE

De West-Vlaamse Milieufederatie vzw zet zich in om samen met haar lidverenigingen en doelgroepen West-Vlaanderen tot een voorbeeldregio te maken waar een gezond leefmilieu en ecosystemen drager zijn van een welvarende ecologisch duurzame samenleving.

Bestuur West-Vlaamse Milieufederatie vzw

Voorzitter Kristina Naeyaert
Penningmeester Marcel Heintjens
Secretaris Martine Langen
Bestuursleden René De Molder, Peter Hantson, Pol De Wulf, Dries Vandewoude

Lidverenigingen

Momenteel overkoepelt de West-Vlaamse Milieufederatie 87 natuur- en milieuverenigingen, die werken in West-Vlaanderen.

Voor een volledig overzicht: www.westvlaamsemilieufederatie.be/organisatie/wiezijnwij

Wil uw organisatie graag ook lid worden van onze koepel?
 Stuur een mail met uw kandidatuur naar de coördinator van de West-Vlaamse Milieufederatie: katty.de.wilde@westvlaamsemilieufederatie.be

Adviesraden & overleg

Contactpersonen West-Vlaamse Milieufederatie

Provinciale Minaraad
 Bart Vanwildemeersch

Procoro West-Vlaanderen
 Katty De Wilde

Adviescomité buitenlucht recreatie Westtoer
 Bart Vanwildemeersch

Managementcomité plattelandsontwikkeling
 Bart Vanwildemeersch

Overleg met De Vlaamse Waterweg
 Kristina Naeyaert

Bekkenraad Bovenschelde
 Kristina Naeyaert

Resoc Noord
 Marcel Heintjens

Kust 2020, TOPzone Kust, taskforce duurzame recreatieve visserij, ...
 Bart Vanwildemeersch

Colofon tijdschrift

Het tijdschrift van de West-Vlaamse Milieufederatie verschijnt 4 keer per jaar: maart • juni • september • december
 Dit tijdschrift is jaargang 16, editie april – mei – juni 2021

Verantwoordelijke uitgever
 Kristina Naeyaert | Normandiëstraat 178 | Wevelgem
Eindredactie secretariaat@westvlaamsemilieufederatie.be
Aan dit tijdschrift werkten mee Marcel Heintjens, Rik Samyn, Wim Packet, Jos Debouvere, Inge en Colette van NothSealteam, Leopold De Wulf, Maarten Verlinde, Stefaan Parreyn, Bart Vanwildemeersch en Katty De Wilde
Layout Leander Depypere
Coverfoto Ecologisch beheerde berm te Gistel • Leopold De Wulf
 Overname van artikels en illustraties mag mits toelating van de redactie en bronvermelding: Tijdschrift West-Vlaamse Milieufederatie vzw

Het drukken van dit tijdschrift verloopt 100% isopropylalcoholvrij met biologische inkt en chemievrije drukvormvervaardiging op 100% gerecycleerd papier door drukkerij Drukta

Dit tijdschrift en/of onze nieuwsbrief beleid digitaal ontvangen?
 Stuur een mail naar: secretariaat@westvlaamsemilieufederatie.be

Contacteer ons

Secretariaat en maatschappelijke zetel West-Vlaamse Milieufederatie vzw
 Beenhouwersstraat 9 | 8000 Brugge | 050 70 71 07
Mail secretariaat@westvlaamsemilieufederatie.be
Website www.westvlaamsemilieufederatie.be
Facebook www.facebook.com/wmfkoepel
Coördinator Katty De Wilde | 0468 09 90 95
katty.de.wilde@westvlaamsemilieufederatie.be
Beleidsmedewerker Bart Vanwildemeersch | 0468 07 17 07
bart.vanwildemeersch@westvlaamsemilieufederatie.be. @WMF_Bart

De West-Vlaamse Milieufederatie is erkend als milieuorganisatie door de Vlaamse Overheid. De West-Vlaamse Milieufederatie wordt ondersteund door Provincie West-Vlaanderen.

Natuur en milieu, we gaan ervoor

Activiteiten West-Vlaamse Milieufederatie

Maak het groener in Zuid-West-Vlaanderen! | Natuurpunt

Hou je van een bijen- of vogelvriendelijke tuin, heb je een boontje voor klimplanten of wil je graag kunnen snoepen van je tuin? Dan is de verkoopactie van streekeigen (fruit)bomen, struiken, kleinfruit en klimplanten van Natuurpunt zeker iets voor jou! Neem een kijkje op www.maakhetgroener.be en bestel vandaag nog.

Alle pakketten en soorten kan je aanplanten op een beperkte oppervlakte, je hoeft dus zeker geen grote tuin te hebben. Natuurpunt verkoopt deze pakketten aan een zeer voordelige prijs en de opbrengst van de actie gaat naar de aankoop van waardevolle natuurgebieden in jouw omgeving. Dubbele winst voor de natuur dus!

Alle info op www.maakhetgroener.be

natuur.koepel
van de West-Vlaamse Milieufederatie

Verkoopactie
van inheemse bomen,
struiken, fruitbomen en
klimplanten

MAAK HET GROENER IN
ZUID-WEST-VLAANDEREN

www.maakhetgroener.be

© Leopold De Wulf

Ook graag je activiteit op onze cover?
secretariaat@westvlaamse.milieufederatie.be

Meer activiteiten ontdekken?
www.westvlaamse.milieufederatie.be

Hou onze facebookpagina in het oog!